

vleugelformule verschaffen zekerheid. Zoo zijn dan in deze eeuw vijf vondsten van dien zeldzamen vogel geconstateerd.

T.

De Spreeuw. Dr. Koch zond ons een overdrukje uit het Orgaan van de Club van Nederlandsche Vogelkundigen, houdende „verdere gegevens van geringde Spreeuwen”, verkregen door hem en J. P. Bouma op het ringstation Wassenaar. De resultaten van dat station bestrijken het gebied van Finland tot den mond van de Taag en tot de westpunt van Ierland.

Engeland en Ierland zijn het voornaamste overwinteringsgebied voor die Spreeuwen. Uit Noorwegen komen geen Spreeuwen in Wassenaar door, dus die Noren gaan wel direct over zee naar Schotland. De hoofdweg naar Groot Brittannië gaat blijkbaar langs onze kust en dan over het Nauw van Calais. Over een belangrijke directe trek van onze Noordzee-eilanden naar Engeland bestaat nog twijfel; zeer terecht doet Wassenaar daaromtrent een beroep op de activiteit van het Trekstation Texel. Wanneer in September en October eens een paar duizend Spreeuwen geringd werden op Texel-Vlieland-Terschelling, dan zou er al heel spoedig geen twijfel meer bestaan.

We beginnen „de Spreeuw” nu al vrij aardig te kennen. Dr. Kluyver heeft ons veel geleerd over onze broedspreeuwen, Wassenaar zeer veel over de trekspreeuwen, maar we zijn er nog lang niet. Hebben we in Nederland spreeuwengroepen als standvogels? Waar, wanneer en hoe vormen zich de trektroepen van hier uitgebroede jonge spreeuwen?

T.

Van Hermelijnen. In den strengen winter van 1928 had een hermelijn in een groote molschoop onder een doornheg, zijn verblijfplaats ingericht. Ik groef deze uit en vond tevens haar slaapnest. Dit was iets bijzonders. Het was geheel vervaardigd van meezenveeren, gemengd met een enkel veertje van roodborstjes en kuifleeuwierik. Toen ik het geheele nest samendrukte was het nog zoo groot als een groote cocoonoot.

Hoeveel meezen door deze hermelijn het slachtoffer zijn geworden, daar is geen gissing van te geven.

Nadien heb ik des winters verschillende malen nesten van hermelijnen gevonden en steeds met hetzelfde gevolg, doch nimmer zooveel meezenveeren als in 1928. Het verschil van het materiaal voor den bouw van het slaapnest, heb ik opgemerkt, zit in hoofdzaak in de landstreek waar het wordt gevonden. Vindt men een nest op terreinen waar vele oude knotwilgen staan, wat in deze streken ook het geval is, dan vindt men steeds veel meezenveeren in tegenstelling met vlak of boschrijk terrein, waar slaapnesten in hoofdzaak van haar van verschillende diersoorten zijn gemaakt. De oorzaak zit volgens mijn meening, dat bij koude vele meezen in de oude holle knotwilgen des nachts slapen. Wanneer de meezen zich niet voldoende vertoonen zoeken de hermelijnen alle gaatjes en holen in de knotwilgen af en door haar slanken lichaamsbouw kan zij uit alle kleine hoekjes de slapende vogels bemachtigen. Bij spoorsneeuw is dit herhaaldelijk door mij geconstateerd. Lange rijen knotwilgen wordt in een nacht door de hermelijn afgezocht. Die des winters buiten verblijf houden zijn meestal oude mannetjes, wijfjes verblijven meer in hooibergen en zaadschuren. Het is echter een feit, dat zij voor den landbouw zeer nuttig is, door het zeer groote aantal muizen die zij verdelgt.

Het zou wenschelijk zijn, dat ook op andere plaatsen in ons land eens naar bovenstaande een onderzoek werd ingesteld. De verblijfplaatsen van hermelijnen zijn gemakkelijk te vinden, althans wanneer het in den morgen tusschen 5 en 6 uur heeft gesneeuwd, daar de hermelijn tot laat in den morgen jaagt.

Veessen, 18 Mei '36.

H. VAN HUFFELEN.

Planten in de volksgeneeskunde. Naar aanleiding van de opmerkingen, die G. W. Jongens in de Februari-aflevering van *De Levende Natuur* maakt omtrent planten in de volksgeneeskunst op Terschelling wil ik er op wijzen, dat de *Plantago major* (Grote Weegbree) ook in andere streken van ons land nog als heelmiddel gebruikt wordt. Zo worden in de streek langs de Utrechtse Vecht (Maarssen, Breukelen, Nieuwersluis, Loosdrecht, Loenen, Vreeland) de verse bladeren van genoemde plant aangewend ter genezing van wonden. In mijn jeugd heb ik meermalen gezien, dat een arbeider, die zich de vinger verwondde, dadelijk een weegbreeblad (wegeblad) zocht, om er het gewonde lichaamsdeel in te wikkelen.

Dit is geheel in overeenstemming met hetgeen we bij vele oudere medici-kruidkundigen vinden. In het werkje van Dr. W. L. de Vreese, *Middel-nederlandse Recepten en Tractaten*, blz. 94, lezen we (nr. 351): „Weghebrede ghedrocht (= gedroogd) heelt wonden” en (nr. 352): „Weghebrede ghestampt heelt wonden”. *Dodonaëus* (1518—1585) zegt op blz. 149 van zijn *Cruydt-boeck* (Ed. 1644): „Wechbre doet alle bloet-loop ophouden: sij heelt alle wonden ende open gaten, ende voorts alle sweeringen, ende soo wel oude als versche zeeren”. Bij *Joh. Beverwijck* (1594—1647), *Lof der Heel-konste*, blz. 35 (Ed. 1651) vinden we: „Het Sap van Weegh-bre, gelijk Galenus schrijft, is seer bequaem tot alle bloetstorting, die uijt door-eten der Aderen veroorsaect werdt”.

Uit de laatste aanhaling blijkt, dat men ook in de oudheid — (Galenus leefde in de 2de eeuw n. Chr.) — de helende kracht van de *Plantago kende*. De grote medici-kruiddkundigen der oudheid, als *Hippokrates*, *Plinius*, *Dioskorides* en *Paulus van Aegina* spreken reeds in dezelfde geest.

We zien hieruit weer duidelijk, dat een groot deel van de volksgeneeskunde niets anders is dan gepopulariseerde officiële medische wetenschap van vroeger eeuwen.

Nog een voorbeeld uit bovengenoemde streek in Utrecht. De bladeren van de *Salvia pratensis* (Veldsalie) worden daar, en ook in andere plaatsen van ons land, veel gebruikt als mondzuiverend middel, in 't bijzonder bij aandoeningen van het tandvlees; ook als prophylactisch middel. Dit klopt met hetgeen *Dodanaeus* zegt op blz. 468 van zijn bovenaangehaald werk: „Tselve cruijdt (nl. de Salie) verlicht de pijn van den hoofde, ende *suijvert het tandt-vleesch ende tanden*, ende maect goeden adem, in wijn ghesoden”. *Joh. van Beverwijck*, *Schat der Ongezontheyt* (Ed. 1651), II, 32, schrijft in overeenstemming hiermee: „Wt wat oorsaeck de tanden los sijn, so moeten deselve vast gestelt werden door t'Samentreckende middelen. Hier toe heb ick veel jaren in het gebruyck gehadt het volgende Tantwater. Neemt *Salve*, Broenetsels, Rosmaryn, van elcks drie handt vol”, enz.

Groningen.

CHR. STAPELKAMP.

Roodborsttapuit. Naar aanleiding van „Januari” kan ik u over het voorkomen van de Roodborsttapuit mededelen, dat ik 10 Nov. 1935 een mannelijk exemplaar heb gezien in de duinen alhier. De sperwer nam ik den heelen winter door waar in en bij de duinen, torenvalk niet in het duin, maar wel in de polder. In de duinen zwerven ook veel buizerden en ruigpootbuiserden; ook zag ik een kiekendief.

Renesse, 12 Februari 1936.

N. H. BEIJE.

Sneeuwgor. 20 Jan. zagen we op een zandig terrein even buiten R'dam een sneeuwgor. Kop grijs, borst en buik grijswit, bovenzijde donker gekleurd. Op de vleugels een groote, bijna vierkante, witte vlek. Buitenste staartpennen wit.

Dit is niet de eerste maal, dat we deze vogelsoort in R'dam hebben waargenomen. 22 Jan. '33 zagen we een troepje van 12 sneeuwgorzen op het in dien tijd nog braak liggende „Land van Hoboken”. Dit terrein ligt bijna in het centrum van de stad.

A. VAN DEN OORD,
S. DE WAARD.

Zwarte Specht in de duinstreek. In „Amoeba” van 2 Februari '36 doet de heer Fred. Wilmink de volgende mededeeling: „Van half December '35 tot half Januari '36 huisvestte het Panbosch bij Katwijk een zwarte specht. Deze voor ons westerlingen zeldzame verschijning heb ik ook het jaar daarvoor waargenomen n.l. van October 1934 tot Februari 1935. Toen waren er zelfs twee stuks aanwezig. Duidelijk hoorde je het snelle krû-krû-krû-krû en wanneer ze bij elkaar in de buurt kwamen, het lokkende te-lûû.

De Zeedennen dragen duidelijk de sporen van zijn aanwezigheid. Groote stukken bast zijn door de woesteling van de boomen getrommeld.

Hop. In de Februari-afl. „Amoeba” dit bericht over de hop: Op 3 October '35 zag ik bij de vloeivelden van Hilversum een hop. Het was midden in de trektijd, de volgende dag was hij dan ook verdwenen. De vogel was zeer schuw, hoewel ik hem tot op 3 m afstand beslopen heb. In de vlucht waren

kwamen, het lokkende te-lûû.

duidelijk de sporen van zijn aanwezigheid. Groote stukken bast zijn de boomen getrommeld.

ri-afl. „Amoeba” dit bericht over de hop: Op 3 October '35 zag ik Hilversum een hop. Het was midden in de trektijd, de volgende dag was hij dan ook verdwenen. De vogel was zeer schuw, hoewel ik hem tot op 3 m afstand be-

Wafrijbos in „Hoe heet die vogel?” noemen de Aangezien het broeden van den Kleinen bonten naden behoort, acht ik mijne bevindingen dien- 35 vond ik te Ter Apel (Gron.) het nest van een getrokken door het aanhoudend geschreeuw van poedig het nest, waar de kop van een nieuwsgie-onraad speurde, verdween hij voor een oogenblik. nachten, kwam al spoedig één van de ouders, die, merkt, zich dadelijk naar het jong begaf. Het e boven den grond in een elzenboom van naar

ze bij elkaar in de buurt
De Zeedennen drage
door de woesteling van

Hop. In de Februa
bij de vloeivelden van
was hij dan ook verdwe
slopen heb. In de vlych

Kleine bonte specht een zeldzame broedvogel specht in ons land derhalve tot de bijzonder aangaande de vermelding waard. Op 9 Juni 19 Kleinen bonten specht. Mijn aandacht werd een jongen vogel en hierop afgaande vond ik s rigen jongen specht uit kwam kijken. Toen hij Terwijl ik in de nabijheid van het nest bleef w hoewel hij mijn aanwezigheid moet hebben nest bevond zich op ongeveer 4 Meter hoog schatting 10 Meter lengte.